

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä toukokuuta 2014 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta (HE 56/2014 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Risto Sakki, valtiovarainministeriö

- johtava asiantuntija Soili Sinisalo, Verohallinto
- veroasiantuntija, VT Mika Jokinen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Tax Director Kaisa Lamppu, KHT-yhdistys ry
- Tax Director Ritva Nyrhinen, Suomen Veroasiantuntijat ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- Veronmaksajain Keskusliitto
- Ålands landskapsregering / Ahvenanmaan maakunnan hallitus.

Työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry sekä Keskuskaupakamari ovat ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista asiaan.

Suomen Yrittäjät ry:lle ja Suomen Kaupan liitto ry:lle on varattu mahdollisuus lausunnon antamiselle.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia.

Arvonlisäverolainsäädäntöön tehtäisiin palvelujen verotuspaikkaa koskevan Euroopan

unionin direktiivin edellyttämät muutokset radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen osalta. Vuoden 2015 alusta Yhteisöön sijoittautuneiden yritysten Yhteisöön sijoittautuneille kuluttajille myymien radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten

palvelujen ja telepalvelujen verotuspaikka olisi nykyisen myyjän sijoittautumisvaltion asemesta ostajan sijoittautumisvaltio.

Samalla otettaisiin käyttöön Yhteisöön sijoittautuneiden myyjien suorittamia radio- ja televisiolähetyspalveluja, sähköisiä palveluja ja telepalveluja koskeva uusi erityisjärjestelmä veron ilmoittamista ja maksamista varten. Nykyinen

Yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneita myyjiä koskeva sähköisten palvelujen erityisjärjestelmä laajennettaisiin kattamaan radio- ja televisiolähetyspalvelut sekä telepalvelut.

Arvonlisäverolakiin tehtäisiin lisäksi eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2015 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Direktiivimuutokset

Esityksessä on kysymys ns. *verotuspaikkadirektiivin*¹ ja siihen liittyvän asetuksen² edellyttämistä muutoksista arvonlisäverolakiin ja siten Suomen kannalta velvoittavasta lainsäädännöstä. Vaikka asetukset ovat Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta, valiokunta pitää hyvänä, että niiden sisältöä on selostettu hallituksen esityksen perusteluissa. Tämä helpottaa lähtökohdaisesti varsin vaikean sääntelyn arviointia.

Muutosehdotukset koskevat EU:n alueella kuluttajille myytävien radio- ja televisiolähetyspalveluiden, sähköisten palveluiden ja telepalveluiden verotuspaikkaa. Tarkoitus on, että verotuspaikka määräytyisi jatkossa *ostajan sijoittautumisvaltion* mukaan. Verotuksessa noudatettaisiin siis näiltä osin kulutusmaaperiaatetta arvonlisäverojärjestelmän alkuperäisen tavoitteen ja komission vuonna 2000 tekemien strategisten linjausten mukaisesti. Lisäksi nykyinen sähköisiä palveluja koskeva *erityisjärjestelmä*

otettaisiin käyttöön myös EU:n alueella ja laajennettaisiin muutoin koskemaan kaikkia näitä palveluita. Uudet säännökset astuisivat voimaan ensi vuoden alusta.

Valiokunta pitää ehdotettua sääntelyä paitsi velvoittavana myös tarkoituksenmukaisena sen veropohjaa suojaavan merkityksen vuoksi; digitaalisessa muodossa jaettavien palveluiden tarjonta, kysyntä ja rajat ylittävä käyttö lisääntyvä koko ajan. Palveluiden taloudellinen merkitys tulee sen vuoksi kasvamaan olennaisesti. Kun verotuspaikka määräytyy jatkossa ostajan sijoittautumisvaltion mukaan, myyjillä ei olisi nykyisenkaltaista intressiä sijoittautua matalan verokannan maihin. Sääntely suojaisi siten jäsenvaltioita eri maiden erilaisista verokannoista aiheutuvalta verokilpailulta. Tällä on erityinen merkitys Suomen kaltaiselle korkean yleisen verokannan maalle, vaikka sähköisten palveluiden kuluks on ollut toistaiseksi vielä vähäistä³.

Esitys merkitsee toisaalta lisääntyviä velvollisuuksia yrityksille, koska myyjän on suoritettava jatkossa veroa jokaiseen jäsenvaltioon, jossa sillä on kuluttaja-asiakkaita. Verovelvollisuutta helpottavan erityisjärjestelmän käyttöönotto on sen vuoksi käytännössä välttämätöntä. Rajat ylittävää kauppaa käyvä myyjä voisi hoitaa sen avulla verotukseen liittyvät veloitteensa yhden jäsenvaltion verohallinnon kautta. Verohallinnon tehtävänä olisi välittää sitten tiedot ja verot eteenpäin kulutusvaltioille. Tämä keventää huo-

¹ Neuvoston direktiivi 2008/8/EY direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta palvelujen suorituspaikan osalta

² Neuvoston asetus (EY) N:o 143/2008 asetuksen (EY) N:o 1798/2003 muuttamisesta palvelujen suorituspaikkaan, erityisjärjestelmiin ja arvonlisäveron palautusmenettelyyn liittyviä sääntöjä koskevan hallinnollisen yhteistyön käyttöönoton ja tiedonvaihdon osalta.

³ Esityksessä on arvioitu, että sähköisten palveluiden verotuspaikan muutos kasvattaisi arvonlisäverokertymää 10—15 milj. euroa vuosittain.

mattavasti yritysten velvoitteidenhoitoon liittyvää taakkaa ja tehostaa mitä ilmeisimmin myös veronmaksua.

Ohjaustarve

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on korostunut toisaalta uusiin säännöksiin liittyvä välitön ohjaustarve. Jo yksin varmuus ostajan sijoittautumisvaltiosta edellyttää sähköisten järjestelmien avulla tapahtuvaa tunnistamista ja siihen liittyvää näytön arviointia. Siihen liittyy myös kansallista harkinnanvaraa, jota on syytä käyttää joustavia menettelytapoja tukevalla tavalla.

Ohjauksen tulisi olla kaikkiaan käytännönläheistä ja tulkinnan etenkin alkuvaiheessa yritysmyönteistä. Lisäksi olisi suotavaa, että ohjeissa olisi toimintaohje myös tulkinnanvaraisiksi jääviä tilanteita varten. Olettama voisi olla esimerkiksi, että palvelu verotetaan aina Suomessa, jos ostajan sijoittautumisvaltiosta ei synny varmuutta.

Asiantuntijakuulemisessa on arvioitu toisaalta, että vain harvat suomalaiset yritykset pysty-

vät myymään nyt käsiteltäviä palveluita suoraan ulkomaisille kuluttajille. Pienemmät toimijat ja esimerkiksi start up- ja kasvuyritykset joutuvat käyttämään käytännössä isompia toimijoita apuna myyntiketjussaan. Tältä osin muutos ei ole kuitenkaan välttämättä suuri; sähköisten palveluiden myynti Suomesta suoraan ulkomaisille kuluttajille on nykyisinkin vähäistä käytössä olevien jakeluketjujen vuoksi.

Ohjaustarve merkitsee joka tapauksessa sitä, että Verohallinnolle aiheutuu sekä kertaluonteisia että pysyviä kustannuksia ja resurssitarpeita. Näihin on vastattu osin jo budjettirahoituksella, mutta seuranta on myös tältä osin tarpeellinen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Matti Saarinen /sd
vpj.	Pentti Kettunen /ps	Sari Sarkomaa /kok
jäs.	Leena Harkimo /kok	Jouko Skinnari /sd
	Jouko Jääskeläinen /kd	Osmo Soininvaara /vihr
	Sampsa Kataja /kok	Kari Uotila /vas
	Anneli Kiljunen /sd	Ville Vähämäki /ps
	Esko Kiviranta /kesk	vjäs. Eero Reijonen /kesk
	Heli Paasio /sd	Juha Väätäinen /ps.
	Kari Rajamäki /sd	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.